

Kmečka trgovina

Gospodarska odvisnost

Naše gospodarstvo se je znašlo med avtarkičnim (Nemčija, Italija) in svobodnim gospodarstvom (zapadna Evropa, Amerika). Če krenemo v avtarkično smer, bomo postali del gospodarstva na velikem prostoru, radi česar bi polagoma prišli tudi pod političen in kulturni vpliv avtarkičnih gospodarstev. Kot obmorska država pa se lahko temu izognemo ter v isti meri trgujemo z enim ali pa drugim sistemom svetovnega gospodarstva. Naravna posledica te naše obmorske poti je, da lahko držimo svoj ponos v pravih mejah, lahko oddonimo nasilnost, ni se nam treba klanjati sili enega kot drugega, kajti v morju je naša nesporna moralna sila. Ko bi ne imeli morja, bi brez nadjnjega padli v gospodarsko odvisnost (kot n. pr. Češko-Slovaška in Madžarska) velikih avtarkičij. Avtarkično gospodarstvo smatra vse za svojo last, poedincu ne privošči ničesar, s svojo zverženo moralo zbega narod in mu veepriprčanje, da je tako edino prav. Le moralno in kulturno visoko stoječi narod je zmožen, da se temu upre in da brzda sam sebe. Z ozirom na to je edino pravilno, da stojimo na aredi, kajti to možnost nam nudi narava in najbolj nepravilno bi ravnal tisti, ki bi se tega ne držal.

Cene goveje živine

Vol. V Ptujju so bili povprečno od 3.60 do 4.75, v Brežicah od 4.50 do 5.50 din, v Šmarju pri Jelšah od 4 do 5 din, na Planini pri Sevnici od 4.75 do 5.50 din, v Kranju na Gorenjskem od 5 do 5.75 din, v Šmartnem pri Litiji od 4.75 do 5.50 din.

Biki. V Ptujju od 3.50 do 4.50 din, v Lendavi od 4 do 4.50 din, na Planini pa po 5 din kg.

Krave. V Ptujju so bile povprečno po 3—4 din, v Brežicah 3.50—4.50 din, v Šmarju pri Jelšah 3—4 din kg. Isto ceno so imele na sejmu na Planini pri Sevnici in v Šmartnem pri Litiji. Cenejšje so bile na sejmu v Lendavi, kjer so se prodajale povprečno od 2.50 do 3 din kg. Najvišje ceno so imele krave na sejmu v Kranju na Gorenjskem, kjer so se prodajale po 5 do 5.50 din kg. žive vage.

Telice in mladi junčki so se prodajali na sejmih v Ptujju, Brežicah, v Šmarju pri Jelšah in na Planini pri Sevnici povprečno po 4 do 5.50 din kg. žive vage. Nad 5.50 din kg se telice niso prodajale niti v Kranju, vendar tam cena teh ni šla na 4 din kot po drugih sejmih.

Teleta so se prodajala v Ptujju in Brežicah od 5 do 5.50 din kg, v Šmarju pri Jelšah 5—6 din, v Lendavi 6—7 din, v Kranju na Gorenjskem so pa dosegla celo 8 din kg. žive vage.

Svinje

Plemenške. V Mariboru so se prodajali mladi prašiči 5—6 tednov stari po 85—110 din komad, 7—9 tednov stari po 115—130 din komad, 3—4 mesece stari 270—340 din komad, 5—7 mesecev 340—460 din komad, 8—10 mesecev 480—700 din, 1 leto stare svinje pa po 800—1000 din komad. V Ptujju so se prodajali 6—12 tednov stari prašci po 90 do 200 din komad. V Kranju so pa bili 7—8 tednov stari pujski po 180 do 290 din komad.

Debele svinje so bile v Ptujju 8 do 8.50 din, v Brežicah 9 din, v Šmarju pri Jelšah 10 din in prav toliko tudi v Kranju.

Pršutarji so se prodajali v Ptujju, Mariboru in v Brežicah povprečno po 7—8 din kg, v Šmarju pri Jelšah in v Kranju pa po 8.50 do 9.50 din kg. žive vage.

Konji

so se v Ptujju prodajali od 700 do 6000 din komad, zrebeta pa po 1200 do 2500 din komad.

Meso

Govedina je bila povsod povprečno od 8 do 12 din kg.

Svinjina se je prodajala v Mariboru po 12 din, v Brežicah po 16 din, v Šmarju pri Jelšah po 14 din in v Kranju po 16 din kg.

Slanina je bila v Mariboru po 16 din, v Šmarju pri Jelšah in v Brežicah od 15 do 16 din, v Kranju pa po 17 din kg.

Svinjska mast se je prodajala povprečno od 18 do 20 din kg.

Med

je bil v Brežicah po 16 din kg, v Šmarju pri Jelšah po 18 do 20 din, v Lendavi 17 din in v Kranju na Gorenjskem po 22 do 24 din kg.

Kože in volna

Goveje kože so bile v Mariboru po 9 din, v Brežicah po 8 din, v Šmarju pri Jelšah po 10 din, v Kranju po 9 do 12 din kg.

Telečje v Mariboru po 11 din, v Brežicah 12, prav toliko v Lendavi, Šmarju pri Jelšah in v Kranju.

Svinjske v Mariboru 8 din, v Brežicah 5 din, v Šmarju 6 din, v Kranju 8 din kg.

Neoprana volna je bila v Šmarju pri Jelšah 15 din kg, v Kranju 24 do 26 din, oprana pa v Šmarju 30 din, v Kranju pa 34 do 36 din kg.

Vino

Lani smo iz Slovenije izvozili naslednje množine vina: v Nemčijo 770.314 litrov, v Češko-Slovaško 16.107 litrov, v Holandijo 1323 litrov, v Bolgarijo 72 litrov, na Poljsko 3409 litrov.

Zadnje čase se je pri vinogradnikih v Šmarškem okraju plačevalo navadno mešano vino po 3 do 4.50 din liter, finejšje vino pa po 5—6 din. V brežiškem okraju so se plačevala navadna vina po 5 din, finejšja pa po 7 din liter. Po isti ceni se prodaja vino v okolici Ljutomera in Maribora. V okolici Maribora so boljše ceno dosegla kvalitetna vina, ki so se kupovala pri vinogradnikih po 10 din liter.

Krna

Seno je bilo po 0.70 do največ 1 din kg, prav toliko otava. Slama se je prodajala od 0.40 do 0.60 din, lucerna pa v Kranju po 1.90 din kg.

Žito

Pri vagonskih pošiljkah se je prodajala pšenica po 160—162 din, koruza 106—116 din, ječmen 155—157 din, oves 170—172 din, rž 145—147 din, ajda 125—130 din 100 kg. — Fižol se je prodajal od 2 do 3 din, krompir pa po 0.75—1 din kg.

Les

Smrekovi in jelkni hodi 130—170 din kubik, brzojavni drogovci 120—160 din kubik, bukovi hodi od 30 cm naprej 90—130 din, hrastovi 200

Razgovori z našimi naročniki

Kako doseči zaščito za dolg iz leta 1928. N. J. 10. Leta 1928 ste si izposodili 18.000 din proti 10% obrestim. Te visoke obresti ste plačevali do leta 1933, nato dve leti po 8%, nadaljnje pa še dolgujete. Upnik, ki je zasebnik, ste prosili za popust dolga, pa je bil pripravljen le k delnemu popustu in še to pod pogojem, da bi takoj plačali. Vprašate, kaj naj storite, da dosežete zaščito, zlasti, ker ste slišali, da baje februarja 1939 zaščita mine. — Ker gre za dolg pri zasobniku, Vam prične zaščita, zlasti ko pravite, da ste v slabšem premoženjem položaju kakor upnik, odnosno upnikova dediča. Niste dolžni ničesar plačati, preden upnikova dediča ne izstavi nove zadolžnice o znižanem dolgu. Glavnica se ima znižati za 50%, na obrestih pa ste dolžni plačati od 23. novembra 1933 do 28. septembra 1936 le 1%, od 27. septembra 1936 naprej pa le 3%. V kolikor ste v tem času plačali višje obresti, se Vam ta znesek vpiše v dobro. Ko boste dobili novo zadolžnico, boste morali plačati dotlej v plačilo zapadle anuitete. Deslej so zapadle v plačilo prve tri anuitete. Nadaljnje boste morali plačati vsakega 1. novembra, in sicer skupno 12. Februarja letos zaščita še ne mine.

Zopetni vstop v orožniško službo po odzavitvi. R. J. Za ponovni sprejem lahko zaprosite potem najbližje orožniške postaje, kjer boste dobili nadaljna navodila. Da-li boste sprejeti, Vam ne moremo z gotovostjo povedati. Čas odpusta Vam pa ne bo vštet v službo. Prošnjo naslovite na poveljstvo orožništva v Beogradu.

Plačilo delavcu za dela, opravljena mesarskemu mojstru. J. I. Vaš brat je bil preko dveh mesecev zaposlen pri mesarskem mojstru dnevno po 16 ur in dobil le 100 din v gotovini. Vprašate, ali in koliko ima pravico zahtevati, zlasti, ko še ni dobil objavljenih obleke. — Morali bi vedeti, kaka dela je pretežno opravljal Vaš brat. Ako so bila pretežno hlapčevska dela, tedaj ima pravico zahtevati takoj plačo, kakor jo v Vašem okolišju dobivajo hlapci enakih sposobnosti in enake pridnosti. Ako pa Vaš brat ni bil hlapec, marveč delavec, tedaj ima pravico zahtevati minimalno mezdno, ki znaša v krajih s preko 5000 prebivalcev na uro 2.75 din, v krajih z manj nego 5000 prebivalcev na uro 2.50 din, za delavca izpod 18 let povsod 2.25 din. Za nadurno delo (to je delo preko 10 ur dnevno) sme zahtevati 50% višjo mezdno. Ako je bila dogovorjena določena plača, odnosno odmena, sme brat — ako je bil hlapec — zahtevati le to in vse to; ako pa je bil delavec, sme zahtevati

BATERIJE CROATIA

žepne anodne-ogrevače, izdeluje samo domača tvornica

IVAN PASPA I SINOVI
ZAGREB, KOTURAŠKA 69

do 300 din, orehovi hodi 800—900 din, brestovi 470—510 din, javorjevi 500—600 din, jesenovci 800 do 900 din, lipovi 450—550 din kubik. Železniški hrastovi praški, dolgi 2.60 in 14x24 cm, 39—43 din komad, bukovi iste mere pa 23—28 din komad. 100 kg bukovih drv 12.50—14.50, hrastovih pa 9.50—11.50 din; 100 kg bukovega oglja 41—51 din.

Mlečni izdelki

Mleko 1.50—2 din liter, smetana 7.50—10 din, surovo maslo 24 din, čajno 30 din, domači sir 10 din kg. — Jajce komad 0.70—1.75 din.

Zelenjad

Cena zelenjadi je na mariborskem trgu od zadnjega poročila nespremenjena. Edino endivije in radič so jeli v večji meri prodajati na kilogram, dočim se je prej prodajalo le po komadu, oziroma kupu. Kilogram radiča je stal 10—12 din, kg endivije pa 8—10 din.

Sejmi

Od 25. do 31. januarja bodo sejmi v sledečih krajih: 25. svinjski sejem v Celju, Ptujju, Trbovljah; v Slovenjgradcu pa živinski. 27. svinjski v Mariboru. 28. svinjski v Brežicah, Celju in Trbovljah. 31. v Ormožu svinjski, v Mariboru živinski, v Dobovi pa živinski in kramarski.

Predpostavljamo, da se vršijo sejmi le v tem primeru, če ne velja v okraju prepoved sejmov zaradi slinavke in parkljevke.

vzlic drugačnemu dogovoru najmanj to, kar doleča minimalna tarifa, za nadure pa zakoniti 50% povisek. — Sporno je, kar sme brat zahtevati za one tri tedne, ko je bil nekak vajenec. Obrtni zakon predpisuje pismeno učno pogodbo. Ako taka pogodba ni bila sklenjena in mojster brata vzlic zadevni zahtevi od strani očeta ni hotel nikjer vpisati, odnosno prijaviti kot vajenca, menijo nekateri, da brat sploh ni bil vajenec, marveč navaden delavec in da mu gre plača kot delavcu. Drugi pa menijo z ozirom na okolnost, da upravnica oblast izjemoma lahko prizna tudi tako dobo kot vajeniško, odnosno učno, ko dotičnik ni imel pismene učne pogodbe, je pa dejansko bil v uku, da mu gre le plača, odnosno nagrada kot vajencu. Radi sigurnosti se držite raje slednjega mnjenja, zlasti ko gre le za tri tedne.

Plačilo stroškov za oskrbo sirote. F. A. Dva leti že oskrbujete siroto, katera glasom ugotovitev sodišča nima sorodnikov, kateri bi jo bili dolžni vzdrževati. Terjali ste pristojno občino na povračilo stroškov, pa jih neče plačati. — Predvsem Vam mora stroške povrniti dotičnik, ki Vam je otroka izročil v oskrbo in objubil stroške povrniti. Ako takega ni ali pa ničesar nima, mora stroške povrniti občina, kamor je sirota pristojna. Obrnite se na okrajno načelstvo s prošnjo, da stvar uredi. Če ne bo uspeha, boste pač morali občino tožiti. Ako občina tudi za nadaljnje vzdrževanje ne bo hotela skrbeti, ji kratko malo siroto oddajte, naj sama zanjo skrbi.

Plačilo za poškodbo, prizdečano v silobrana. J. F. A. Dva brata sta Vam v pijanem stanju grozila, da Vas bosta ubila in zavlekla v gnojnico, ako jima ne plačate dolžnega zneska. Zatekili ste se na podstrešje, napadalca za Vami; ko je eden skozi streho skušal vdreti na podstrešje, ste ga z gnojnicami vilami dregnili v roko. Sedaj Vas toži radi poškodbe. — Imeli ste pravico, da se pred nepravilnim napadom branite. Ako bo sodišče smatralo, da niste prekorčili meje primerne obrambe, ne boste kaznovani, niti niste dolžni plačati napadalca kake odškodnine (zdravniških stroškov, bojestnine i. p.). Ali je bila obramba primerna, ne moremo z gotovostjo presoditi, ker niste omenili teže poškodbe, ali sta imela napadalca kako orodje, svoje in njune telesne moči. Ako ste meje opravičene obrambe prekorčili, bi bili kaznjivi in bi morali plačati delno odškodnino.

Nakup in prodaja lesa, nevedoč, da je bil ukraden. K. V. Vaš sin je kupil od nekega posestni-

škega sina drva, o katerih je prodajalec trdil, da jih je dobil od »graščine« namesto plačila zasluzka. Vaš sin je prodal drva naprej. Orožniki so drva kupcu zaplenili, ker se je dognalo, da jih je prodajalec (posestniški sin) graščini ukradel. — Ne Vaš sin, ne drugi kupec nista zaslužila kazni, ker se jima ne more opravičeno očitati, da sta vedela ali mogla vedeti, da so bila drva ukradena, zlasti ko pravite, da jih je prodajalec moral po dogovoru spraviti na glavno cesto in so tam ležala mesec dni. Kupec bo moral dopustiti, da mu graščina drva odvzame, ker so ostala last graščine. Nista pa dolžna ne on, ne Vaš sin plačati graščini kako odškodnino. Posestniški sin Vam mora povrniti vso škodo (plačano kupnino, odšlih dobiček i. p.), kupec pa od Vas ni upravičen zahtevati drugega nego pravo odškodno, ker niste zagrešili kake očite malomarnosti ob nakupu, odnosno prodaji lesa. — Ker je tudi oče prodajalca trdil, da je njegov sin dobil drva namesto zasluzka, Vam jamči za odškodnino, ako je vedel, da so ukradena.

Zgornji posestnik vozi po spodaj ležečem posestvu. M. J. Svoje dni je bilo gornje in spodnje posestvo v rokah enega lastnika. Sedanji lastnik zgornjega posestva si lasti pravico voženj po spodnjem, sedaj Vašem posestvu. — Ako prejšnji lastnik ob izročitvi gornjega posestva sedanjemu lastniku ni le-temu izgovoril služnostne pravice voženj po spodnjem posestvu, tedaj sedanjemu lastniku ta pravica ne pristojata in bi si jo moral šele priposestvovati, in sicer s 30 letnim javnim izvrševanjem brez prošnje in brez sile. Pri tem ni upravičen všteti v priposestvovano dobo ono dobo, katero je prejšnji (skupni) lastnik vozil po svojem spodnjem posestvu; takrat je šlo za voženje lastnika samega po svojem svetu in ne morda za voženje služnostnega upravičenca. — Razen tega se služnosti ne sme izvrševati v večjem obsegu nego je bila dogovorjena, odnosno priposestvovana; torej ne bi smel sedanji lastnik opravljati voženj še tudi v prid na novo dokupljenem posestvu. — Ako gornji posestnik voženj ne bo opustil, odnosno se na kak način z Vami poravnal (morda Vam plača vsakoletno odškodnino), ga boste pač morali tožiti s tako zvano negativno tožbo na opustitev nadaljnjih voženj, odnosno vsaj voženj v večjem obsegu nego je morda zadnja pravica priposestvovana. — Groženj, da boste morali vse Vi plačati in da ima gornji posestnik vse odvetnike na svoji strani, se Vam ni treba bati. Sicer pa odvetnika niti ne potrebujete, ko znate sami vse razumljivo navajati.

Alli mora preužitkarica plačati svoje stare dolgove? N. N. Leta 1925 ste se zadolžili. Ko ste pozneje svoje posestvo izročili sinu, navedenega dolga ni prevzel. — Predvsem Vas opozarjamo, da je Vaš sin kot prevzemnik Vašega posestva neposredno obvezan Vašemu upniku za Vaš dolg, v kolikor ne dokaže, da mu ob izročitvi ni bil znan, niti mu ni moral biti znan. Kak nasprotni dogovor med njim in Vami v škodo upnika je

proti upniku brez moči. Potemtakem bo upnik najbrž lahko terjal sina-prevzemnika na plačilo Vašega dolga. Poleg tega s:» pa Vi še tudi nadalje odgovorni za svoj dolg in bi ga upnik lahko zoper Vas iztožil (z morebitnimi omejitvami po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov). — Na vrašanje, v koliko bi upnik smel poseči z izvršbo na Vaše pravice iz preužitka, Vam odgovarjamo, da na te pravice ne bi smel poseči, ako letne koristi v denarju ali v naravi, vstevši v to tudi stanovanje, ne presegajo zneska 3600 din, če so ti prejemki neizogibno potrebni za Vas in članne Vaše rodbine, ki žive z Vami v skupnem hišnem gospodarstvu.

Dejni delež pri zvišani cenilni vrednosti izročene posestva. K. F. Oče štirih otrok je svoje posestvo izročil najmlajšemu, določil vsakemu otroku po 10.000 din, prevzetega dolga je bilo 4000 din, preužitak, ki si ga je oče izgovoril, je bil cenjen na 12.000 din, vse posestvo pa na 56.000 din (v pogodbi). Vi ste dali posestvo ceniti po posebni cenilni komisiji, ki ga je ocenila na 90.000 din, vrednost preužitka pa na 19.000 din; odšteti 4000 din dolga bi torej ostalo čiste vrednosti 67.000 din. Zakoniti dejni delež bi znašal za vsakega otroka četrtino, to je 17.000 din, nujni dejni delež pa le polovico zakonitega, torej 8500 din. Ker ste dobili že 10.000 din, po gornjem niste prikrajšani pri nujnem dednem deležu in niste upravičeni od prevzemnice še kaj več zahtevati nego že določenih 10.000 din. — Stroške cenitve morate z ozirom na ta uspeh sam trpeti.

Pravica prirejanja srečolov. P. F. G. G. Opravljanje loterijskih iger, prirejanje loterij in izdajanje srečolov je izključna pravica države. Minister za kmetijstvo more napraviti izjemo in po zaslišanju upravnega odbora državne razredne loterije dovoliti posameznim ustanovam prirejanje loterij in loterijskih iger (tombol itd.) v gospodarske in človekoljubne namene. Prošnjo je vložiti potom pristojnega okrajnega načelnika. Priložen mora biti načrt, po katerem se naj dotična igra izvade. Načrt mora navajati: 1. skupno število loterijskih srečk in ceno posamezne srečke ali skupno število tombolskih kart in ceno posamezne karte ali skupno število igralnih vložkov in znesek posameznih vložkov; 2. število dobitkov in njih skupno tržno vrednost s pripombo, ali so bili dobitki kupljeni ali dobljeni v dar ali pridobljeni kako drugače; 3. dan, ko se vrši, kraj in prostor (lokal), kjer se vrši srečkanje dobitkov. — Zasebniku doslej še ni bilo dovoljeno izdati srečke.

Pogoji za službo policijskega stražnika. R. F. O teh pogojih smo že večkrat pisali. Prošnjo lahko vložite vsak čas, ker jo bodo najbrž obdržali v evidenci. Pri banki upravi v Ljubljani boste bolj težko prišli v doglednem času na vrsto; več uspeha bi imeli s prošnjo na banko upravo v Zagrebu ali upravo mesta Beograda. Banska uprava v Ljubljani sprejema kandidate, kadar se pač kako mesto izprazni.

naglo ponoviti. Nobeden ni dobil nagrade. Poskušaj, komur se ljubi! — Gre? Ne?

Da je samoglasnik petero, je dobro vedela že Lojzkova šola, že triletna deklica, neka sladka Tončka, je brbrala: »i, u, e, o, a — naša mačka ni doma.« In če jo je Lojzek poprašal: »Kam pa je šla?« — je zmlala nadaljevati: »V mesto po sole...«

Narodna zgodovina je bila tej šoli zapisana na pokopališču, ki se je iz šole razločno videlo. Vsi otroci so znali, da so tam na svoji pravici dedek in babica, pa tudi mnogo otrok je tam, ker si je Bogec njihove dušice poklical za svoje angele. Tam homo še mi nekoč, so vedeli otroci, četudi ni nihče tega hotel glasno povedati. O svoji smrti človek raje molči. Zdrav otrok še posebno.

Iz zemljepisja pa bi otroci Lojzkove šole morali dobiti slabo oceno, ker so vsi poprek trdili, da se sonce pomika, zemlja pa stoji, kar pa ni res. Profesorji trdijo narobe, oni že bolj vedo. Ko je sonce zahajalo za Pohorjem ali bolj pod zimo že za Bočem, so otroci trdili, da gre spat in da je onkraj te planine konec sveta. Če je kdo omenil, da je še Amerika nekje, je Lojzek modro dejal: »Je, seveda je, a pod nami.«

V računstvu je šlo za silo. S tem pa ni rečeno, da Lojzkova šola ni znala, da je zvezdic na nebu milijon in brez števila, ravno tako listja na drevu in trave na zemlji. Tudi za lase je bilo znano, da jih je veliko, valiko, in da nič ne škoduje, če jih sebi ali tovarišu nekaj izpulliš. Temu početju se je uradno reklo: nekoga zakečkati ali za kečko prijeti, kar je seveda surovost. Dvakrat gorje, če te zakečkajo smolnate roke! Kako se je računstvu posvetilo dovolj pažnje, spričuje poziv:

»Štirje dečki, osem pet,
da ne lažem, idi štet!«

In so otroci seštevili pete in prste, ušesa in oči, še bolj pa drevesa in grmičje za jarkom proti Brjagi.

V higieno ali zdravoslovje Lojzkova šola ni imela dosti vploga, razen morda to, da so se njegovi učenci radi kopali in tudi sončili ter bili zato večinoma vsi zdravi. Le včasih je temu all onemu po zobeh vrtalo, ker je pohrustal preveč bonbončkov, ali pa se mu je majal kak zobek, da bi dal prostora novemu. V takem primeru je upravitelj Lojzek strogo naročil, kako naj bolnik doma ukrene, da bo šlo vse v redu. Najprej je treba zob še bolj razgibati, nato ga spipati in vreči v zapečnjak z besedami:

»Miš, tu imaš zob.
Jaz ti dam kostenega,
ti pa meni daj železnega!«

Telovadba je v Lojzkovi šoli bila v tem, da so dečki stavili »živi hrast«, hodili po rokah, skakali čez razne ovire in čez jarek, doklice pa so šle »volka« in prešerno letale in se oprjemale vrb, da so se zopet hitreje zasukale in smuknile na drugo stran. To nam je potem dišal obed!

Za zimske večere

Na eni strehi so trije veliki dimniki, na drugi strehi dva velika in en majhen, na tretji strehi so pa štirje veliki. Kaj pride iz dimnikov na prvi, na drugi in na tretji strehi? (Dim.)

★
Neka družina je šla na sprehod. Oče in mati sta tehtala vsak po 100 kg, dva sina pa vsak po 50 kg. Ti štirje so prišli do reke in so hoteli na drugo stran. Našli so čoln, toda brez čolnarja. Čoln pa je imel samo 100 kg nosilnosti. Kako so se prevažali čez reko, da niso zaradi prevelike obtežbe zajeli vodo? (100 kg : šem : 100 kg.)
In sta se nazadnje oba prepeljala k star-mater čez : 100 kg. Po njeja je prišel brat Eden se je spet vrnil s čolnom. Postal je sta se spet prepeljala oba sina : 100 kg. Nato 100 kg. S čolnom je postal sina nazaj. Nato 100 kg. Nato se je prepeljal oče : 100 kg. Eden je ostal tam, drugi pa se je (Najprej sta se prepeljala oba sinova.)

Pri zobozdravniku

Zobozdravnik: »Kaj hočete? Saj so vaši zobje zelo lepi in jim nič ne manjka.«
Dnevničar: »Le to sem hotel vprašati, ali bi jih hoteli kupiti, ker griziti tako nimam nič.«

Našim malčkom

Vekoslav Skuhala:

Lojzkova prva šola

Nekaj strašnega so te šole za otroke. Za vse seveda ne. Med temi, ki šole niso nikdar sovražili, spada tudi Lojzek. Že vedno in še vedno. Podatki v naslednjih vrsticah naj veljajo namesto vseh drugih umetnih dokazov glede tega.

Lojzek se je kaj rad sestajal z vaškimi otroki, da so se igrali šolo. Za upravitelja so navadno določili njega, ker je najurneje sukal svoj jezikek in se repenčil že čisto po gosposko. Vsaj pet ali šest otrok je moralo stikati nosove skupaj, pa je bilo že dovolj, da se je začela igra s šolo.

Šola, ki so jo uprizarjali otroci, je bila pod katero izmed košatih vrb ob jarku, ki se neskončno leno vije od Lojzkove rojstne hiše, da se neopaženo izlije v vaški potok, v Brjago. Bilo je kričanja in vpitja na stote, kakor je pač v navadi po šolskih dvoriščih, ko deca uživa prepotrebni odmor. Zbudile so se tudi žabe, ki se sicer le bolj na večer oglašajo. Regljale so po svojih notah, a Lojzku in drugi deci se je dozdevalo, da se jim posmehujejo. Kakša suha veja ali košček zgubane vrbove skorje, kar je pač bilo pri rokah, je moralo zleteti v jarek, da se je žabji zborček zmotil in osramočen utihnil. Šola pa se je mogla v miru nadaljevati.

Predmeti Lojzkove šole pod vrbami so bili najrazličnejši. Skoraj jih je bilo več, ko v pravi šoli. Če kdo noče verjeti, naj pa z lastnimi očmi pogleda v tako domačo šolo, pa bo kmalu ozdravljen! Kajpak, vsaka domača šola ni tako vse-

stranska in vzorna, kakor je bila tista, ki jo je upravljal gospodič Lojzek, to je že res! To je dejstvo, ki ga ne prevrže nobena zgodovina slovenske mladine!

Verouk na Lojzkovi šoli ni bil bogve kaj poglobljen, kakor n. pr. kje na kaki latinski šoli, a prijeten je bil. Saj je pogled na zelene trate in kipeče griče okrog vzbujal čustva in srčecih, kakor jih pobožnejših ne more pričarati nobena knjiga, noben katehet. To so bila čustva občudovanja in stremljenja, naravnost že skoraj čustva popolne bogovdanosti. Le otrok, ki je še ves nedolžen in brez vseh skrbi, jim je zmogel dati prostora v svoji nežni duši. Da v Lojzkovi šoli ni manjkalo molitve, je pač jasno, ko pa je cerkvena bela na bregu tako pristno vabila k molitvi. Bolje rečeno, cerkveno zvonjenje, ono je spodbujalo otroke h kratkim, a vročim vzdihom, pa naj je zvonilo mrliču ali za druge prilike. Kdo še ni prepričan, da je lepa otroška molitev nekaj najlepšega na svetu?

Materin jezik pa je Lojzkova šola gojila na ta način, da so se njegovi učenci, z njimi pa tudi on, zabavali z naštevanjem raznovrstnih ugank, pesmic in pregovorov. Bržčas je po vsej slovenski zemlji n. pr. navada, da se z besedo »kaplan« tako ravna, da se pri naglem izgovorjanju sliši le »planka«. Morali bi se le čuditi, če bi Lojzek in njegova šola ne bila tega znala. Pa je tudi znala. Vsi skupaj so vpili: »Planka, planka, planka.« Še lepše je bilo pri izgovorjanju stavka: »Plug pod klopjo, plug pod klopjo... Tukaj je upravitelj Lojzek kar nagrade objubljal tistemu, ki bi se mu posrečilo, ta stavek vsaj trikrat